

Nói chuyện với cháu nội.

Tình thế nước Tàu: tự phân hóa

Bài 17

(Phần b)

- Ông nội! Người Tàu thường nói câu “Tri hành hợp nhất”.

Cháu chưa hiểu rõ câu này.

- Không riêng gì người Tàu đâu. Chính người Tây phương, Marx chẳng hạn, cũng chủ trương sự kết hợp giữa lý thuyết và hành động. Tri thuộc về lý thuyết, hành là hành động. Bên Tàu, đây là một học thuyết của Vương Thủ Nhân, nhằm chống lại học thuyết của Chu Hy. Nói chung, phải biết thì việc làm mới có kết quả, tức là biết trước làm sau. Trong trường hợp đó, nhiều khi biết mà không làm, hay biết thì giỏi mà làm thì dở. Cháu nội hỏi.

- Thành ra người Tàu nói và làm không đi đôi?

- Tàu có một mẫu người lý tưởng, gọi là *quân tử*. Quân tử là con vua. Người quân tử nói là làm, “Quân tử nhứt ngôn”. Nhưng bởi người Tàu nói mà không làm, hay làm ngược lại điều họ nói, nên người Việt mới có câu nó mỉa “Quân tử nhứt ngôn là quân tử đại, quân tử nói đi nói lại là quân tử khôn.” Nói chung, người Tây phương khác với người Tàu ở chỗ Nói và Làm. Những quan điểm như Tự Do, Dân Chủ, Bình Đẳng, Nhân Quyền, Bác Ái, v.v... Người Tàu họ có nói, nhưng thực hiện những tư tưởng đó vào xã hội Tàu thì chưa từng thấy bao giờ, nói chi tới việc họ đem những cái hay đẹp ấy mà thực hiện ở các dân tộc chung quanh.

- Ông nội dẫn chứng được không? Cháu nội đề nghị.

Người Âu Mỹ có những tư tưởng tiên bộ về Tự Do, Bình Đẳng, Bác Ái. Rồi họ biến những tư tưởng ấy thành hiện thực trong đời sống chính trị, xã hội ở nước họ. Cuộc Cách Mạng Mỹ năm 1776 là cuộc cách mạng thực hiện những tư tưởng đó, nên nước Mỹ mới được như ngày nay. Điều buồn cười là những tư tưởng nói trên đơm hoa kết trái ở Pháp, nhưng lại diễn ra ở Mỹ trước, phải 13 năm sau (1789) mới có cuộc “*Cách Mạng Tư Sản Dân Quyền*” bùng nổ ở Pháp. Người Pháp thì nghĩ ra mà người Mỹ thì làm trước. Dù sao thì ngày nay, hầu hết các nước Âu Mỹ, dù là những nước Đông Âu từng bị Cộng Sản Nga cai trị lâu dài, tại những nước đó cũng đã có Tự Do, Dân Chủ rồi.

- Có người nói nước Tàu văn minh từ rất lâu, gần bốn ngàn năm nay.

- Đúng, người Tàu “văn minh” trước người Tây Phương rất lâu. Thời Xuân Thu, kể từ 722-481 trước Tây lịch; thời Khổng Tử, từ năm 551 đến năm 479 trước Tây Lịch, đã có những tư tưởng mà ngày nay Tây Phương rất ngưỡng mộ: “*Kỷ sở bất dục vật thi ư nhân*” có nghĩa là “*Cái gì mình không muốn thì đừng làm cho người khác*”. Giả dụ như khi mình không muốn bị ai bóc lột mình thì mình đừng bóc lột người khác. Mình không muốn bị ai khinh khi thì đừng khinh khi người khác. Mình không muốn bị tước đoạt tự do của mình thì đừng tước đoạt tự do người khác... Cứ như thế mà suy thì rõ ràng trong câu nói của Khổng Tử có đủ những tư tưởng về Tự Do, Bình Đẳng, Bác Ái mà người Tây phương thường tượng trưng bằng ba màu Xanh, Trắng, Đỏ, như ba màu trên lá cờ của nước Pháp. Vậy thì từ trước Công Nguyên, tư tưởng của Khổng Tử (hay của văn minh Trung Hoa?) đã hay lắm. Bên cạnh Khổng Tử, còn có Mạnh Tử, Mặc Địch, v.v... có những thuyết “*Tính thiện*” hay “*Kiên ái*” đều hay cả. Ở xã hội Tàu, tư tưởng hay của Khổng Tử không bao giờ thành hiện thực. Ông Khổng Tử đem cái đạo của ông đi loanh quanh mong thực hiện ở nhiều nước. Chẳng ông vua nào “chịu” Khổng Tử cả. Cuối

cùng ông về lạ nước Lỗ của ông để... dạy học. Chịu... chịu. Ngay cả vua, quan với dân chúng Tàu cũng không dung Khổng Tử. Người Tàu vừa tham lam, ích kỷ, vừa hèn nhát mà lại rất tàn bạo. Có lần Lỗ Tấn, một nhà văn lớn của Tàu, ví von: *“Người Tàu hèn nhát như con thỏ để, quý quyết như con hồ ly, tàn ác như sư tử”*.

- Lỗ Tấn có chủ quan, mặc cảm không? Người ngoại quốc nhìn người Tàu có như vậy không? Cháu nội hỏi.

- Trước 1975, đọc “Một Con Gió Bụi”, ông nội đã thấy “buồn cười” về những nhận xét của cụ Trần Trọng Kim đối với người Tàu. Cụ viết: Người Tàu rất cầu thả, không giữ đúng hẹn, không đúng giờ, đánh điện tín mà điện tín đi hàng tháng mới tới nơi, có khi “đường đi không tới”... Thuế má thu mười chỉ còn ba. Giữa cá nhân với nhau thì không giữ chữ tín. Người Pháp chê cái tính xấu của người Tàu là “Chinoiserie”. Sống bên Tàu một thời gian, cụ Kim thấy cái chê của người Pháp là đúng. Cụ Kim nghĩ người Tàu nói *“nhân, nghĩa, lễ, trí”* nhưng không thấy những điều đạo lý ấy ở đâu cả, chỉ thấy *“rất những sự đa trí xảo, lừa dối”*, *“người ta đắm đuối vào cuộc sống vật chất hèn kém, không thấy gì là lễ, nghĩa, liêm sỉ cả”*, *“quan chức thì việc gì cũng có mánh khéo để ăn hối lộ”*, học đòi người Tây phương nhưng kết cục *“Tây chẳng ra Tây mà Tàu chẳng ra Tàu”*. *“Nước Tàu ngày nay chẳng thấy gì là cảnh tượng một nước đã thấm nhuộm lâu đời trong cái đạo học của Nho Giáo”*. Nhìn chung, cụ Kim bảo là rất *“ngao ngán”* về nước Tàu. “Ngao ngán” là tiếng của cụ Kim đấy.

- Đó là nhận xét về người Tàu trước khi chế độ Cộng Sản thành lập ở bên ấy. Ông nội có nghĩ, thời đại bây giờ, người Tàu tiến bộ hơn chẳng?

- Cháu nói tiến bộ. Tiến bộ là như thế nào? Ông nội chỉ muốn bàn tới những vấn đề căn bản.

- Vấn đề căn bản là gì? Cháu nội hỏi.

- Có ba mặt: Một là đạo đức, hai là chính trị, ba là vừa đạo đức vừa chính trị kết hợp lại.

- Ông nội nói về đạo đức trước. Cháu nội đề nghị.

- Như điều cụ Kim nói mà nghe. Tàu là “xứ sở” của *nhân, nghĩa, lễ, trí, tín*.” Mấy điều đó, bây giờ bên Tàu có không? Xưa đã không còn. Nay chế độ mới có “hồi phục”, hay cho “đi luôn” vì cho đó là “đạo đức phong kiến”. Ông nội từng đọc “Hồ Chí Minh tuyên tập”. Hồ nói: “*Muốn có Xã hội Xã Hội Chủ Nghĩa thì phải có “đạo đức Xã Hội Chủ Nghĩa*”. Điều này không bao giờ có vì. Vì sao cháu biết không?

- Sao ông nội?

- Đạo đức là điều cơ người *hướng tới*, nhưng khó đạt tới. Ngôi sao Mai chỉ đường cho mình đi, nhưng người ta không thể đến tới ngôi sao đó được. Ông Phật là mục tiêu cho mình đi tới, nhưng thành Phật thì không dễ. Phải không. “Đạo đức Xã Hội Chủ Nghĩa” là điều không thể có thì làm sao có xã hội Xã Hội Chủ Nghĩa. Thành ra nước Tàu bây giờ là một đống tạp nham, tồn tại bằng gì? Bạo lực. Cộng Sản gọi là “*Bạo lực Cách mạng*”, có nghĩa tồn tại bằng Công An, súng đạn, dùi cui, nhà tù - ngục danh là trường Cải Tạo - ...

- Nhưng cái gì là rõ nhưt? Cụ thể nhưt? Cháu nội lạ thắc mắc.

- Quyền lợi. Quyền lợi là rõ nhưt. Quyền lợi của “đảng” và những người trong đảng – nói rõ là đảng viên – từ thượng tầng đảng – nôm na là đám chop bu, - Bộ Chính Trị - ủy viên trung ương đảng - trung lưu, hạ lưu. Toàn là người trong đảng. Qua đó, tham nhũng là một “đường lối, chính sách” chứ không phải là “tư phát” của đảng viên.

- Cháu vẫn còn thắc mắc. Cháu nội nêu ý kiến.

- Trời ơi. Ông nội thấy rõ lắm. Ông nội đưa ví dụ:

“Cải cách ruộng đất” của Hồ Chí Minh là gì? Năm 1946, “toàn dân kháng chiến” bắt đầu đánh nhau với Tây. Ban đầu “cán bộ Việt Minh” là ai? Là anh sinh viên, học sinh, là phú nông, trung nông. Nông dân vô sản chỉ là lính, người đi theo cấp chỉ huy. Năm năm sau, qua chiến đấu, anh nông dân vô sản trui rèn thành cán bộ chỉ huy. Vì nhiều lý do: ý chí không bền, ngại gian ngại khó, “chủ nghĩa cá nhân”, ưa hưởng thụ, “rơi rụng” dần. Chính sách của đảng muốn thay cán bộ tiểu tư sản bằng cán bộ vô sản... Do đó, cán bộ vô sản hy sinh cho đảng nhiều. Đãi ngộ cho họ - cán bộ vô sản bằng gì. Đãi ngộ giai cấp vô sản bằng gì? Bằng “cải cách ruộng đất”. “Đấu

tổ chúng nó, chẳng qua là để cướp, lấy ruộng của nó, nông dân vô sản chia nhau tài sản của địa chủ... Nói chung là lấy của người giàu chia cho người nghèo... là đái ngộ người nghèo, là đái ngộ vô sản. Vậy là xong.

- Nhưng về sau, Hồ Chí Minh nhận “sửa sai”.

- Nhận là sai, nhưng không sửa. Người trong nước có câu nói đùa mà y chang: “Sai thì sửa. Sửa đâu sai đó. Sai đó sửa đâu.” Cháu nên nhớ câu này của Mao: *“Khi uốn một thanh sắt, uốn quá một chút, khi nó đàn hồi là vừa tầm.”* “Cải cách ruộng đất” cũng vậy. Làm quá một chút, để khi “sửa sai” là vừa.

- Như vậy “Cải cách ruộng đất” có sai đâu? Cháu nội.

- Đúng, “bác” Hồ ngữ với “Cháu ngoan bác Hồ Nông Thị Xuân”, để ra thằng Trung, đem cho Vũ Kỳ nuôi, có sai đâu?

- Để con không nhìn. Thiệt là tủi thân cho cái ông Trung này.

- Cháu thấy “chân lý” rồi đấy, đúng là “Cháu ngoan của ông nội”.

- Chuyện đạo đức bên Tàu bây giờ nói sao hết. Ông nội nói chuyện chính trị bên Tàu, chuyện gì quan trọng nhất?

- Chuyện “đảng”, một “đảng” thôi, không có đảng thứ hai.

- Là vì họ muốn “độc tài”.

- “Độc tài” không hẳn là xấu, ông nội.

- Cháu muốn nói tới Pắc Chung Hi, tới Phibul Songram phải không? Thế anh em ông Diệm, Puttin thì sao? Người có quyền mà có lương tâm không nhiều, có khi quá ít. Toàn thể Thượng Viện Mỹ, khi biểu quyết dự luật bãi bỏ Obama-Care, có được bao nhiêu người vì lương tâm mà chỉ ngón cái xuống đất như John McCain? Nếu không bị hiến pháp ngăn cản, Trump đã đưa nước Mỹ đi tới đâu? Người Tàu chưa bao giờ gọi là *tiến bộ*. Xưa thì tập đoàn vua quan của giai cấp thống trị cấu kết với nhau để bảo vệ quyền lợi của họ. Nay tập đoàn đó là ai? Không phải là “đảng Cộng Sản Tàu” sao? Họ “đoàn kết đảng” để làm gì? Xưa, muốn ngai vàng được vững bền thì cũng phải “đoàn kết vua tôi”, nay thì tổng bí thư hay bộ chính trị, trung ương đảng cũng như nhau cả, cũng “đoàn kết” cá mè một lứa, bao giờ cũng thế thôi. *“Giai cấp thống trị là giai cấp thượng lưu”* như

Voltaire nói vậy. Xưa thì chọn con gái đẹp “tiến cung”, nay thì chọn gái đẹp “phục vụ bác” như Nông Thị Xuân. Nhìn chung, nước Tàu, dân Tàu không có gì gọi là “tiến bộ” cả. Chuyện nước Tàu, nói không bao giờ rồi.

- Có lần Lỗ Tấn nói rằng té ra, ông “đang ở trong xã hội ăn thịt người” mà ông không hay.

- Điều đó không khó hiểu cháu ạ. Do thói quen cả. Quen và làm, không suy nghĩ gì cả. Người Việt Nam cũng vậy. Chẳng hạn như thói quen ăn thịt chó của người Bắc.

- Mất lòng người Bắc đấy ông nội. Cháu nội nói.

- Ông nội biết, cháu hỏi, ông nội phải chứng minh, bằng sự thực. Ở Ngã Ba ông Tạ quây thịt chó đầy hai bên đường. Dân Saigon hay dân Nam Bộ không mấy ưa đi ngang nơi này. Nhưng “chú bộ đội” sau “giải phóng”, đi ngang đây thì cười hớn hở. Đây không phải là thói quen sao?! Mấy tay trong bộ chính trị đảng Cộng Sản Việt Nam vẫn “bồi dưỡng” bằng “cao thai nhi” là việc bình thường. Họ vẫn “thần tượng Cộng Sản Trung Hoa” mà. Vì vậy, trong “Nhật ký của một người điên”, Lỗ Tấn viết: “*Hay là vốn đã quen đi như thế từ lâu rồi, không cho là chuyện trái nữa chẳng? Hay là táng tận lương tâm rồi, biết mà cứ làm chẳng?*”

- Ông nội, khởi thủy nền văn minh Tàu là “*Văn minh ăn thịt người.*”

- Đúng. Darwin nói rằng ăn thịt người là *mức độ thấp nhất* của sự tiến hóa. Khi nhân loại đã tiến hóa thì không còn ăn thịt người nữa. Lỗ Tấn tán dương tư tưởng đó của Darwin, và dùng tư tưởng đó để nhận xét về nước Tàu, lịch sử đó cũng bắt đầu bằng ba chữ “ăn thịt người”, dưới những danh từ Nhân Nghĩa, Đạo Đức của Khổng Tử. Cái giả trá của xã hội Tàu bị Lỗ Tấn tố giác bằng học thuyết Darwin. Đã văn minh thì không còn ăn thịt người, nhưng từ xưa cho tới nay, xã hội Tàu vẫn còn “ăn thịt người” dài dài. Thực ra, Lỗ Tấn rất băn khoăn về dân tộc của ông. Ông muốn dùng thuyết Darwin để đánh thức người Tàu. Ông muốn chính họ cứu họ, bởi vì theo Lỗ Tấn suy nghĩ, “chính người Tàu là kẻ thù tệ hại nhất của chính họ, chứ không phải ai khác.” Lỗ Tấn mượn thuyết tiến

hóa là mượn cái vỏ Darwin nói để *tấn công* những vấn đề Trung Quốc. Ông muốn “tấn công vào cái vỏ, cái đao đức giả để che đậy cái tàn ác và tham lam, sự ngây thơ nhưng ngu dốt che đậy việc giết người, mê tín, tư tử. Ông tấn công kịch liệt vào bậc chính nhân quân tử bởi vì họ không phải như vậy”. Cháu đọc “AQ chính truyện” thì rõ. Cho tới tận bây giờ, trong những bữa ăn nhậu của người Tàu giàu sang vẫn còn có cả thai nhi, thịt trẻ con, v.v... cộng thêm với sừng tê, rượu bổ... Những món gì người Tàu cho là bồi bổ sức khỏe, làm gia tăng sự dâm dục, thụ hưởng khoái lạc thì người Tàu không chừa bao giờ!

- Sao mà kinh khiếp thế? Cháu nội nói.

- Quan điểm sống thụ hưởng như thế thì xã hội Tàu làm gì có Tự do, Dân Chủ, Bác Ái. Người ta khó tìm việc làm có điều Nhân của Khổng Tử trong xã hội Tàu. Năm 1935, khi Thụy Điển trao giải Nobel cho Carl von Ossietzky, Hitler phần nộ và cấm công dân Đức nhận bất kỳ giải Nobel nào. Gần một trăm năm sau, Lư Hiểu Ba của Tàu cũng không được cho đi nhận giải Nobel. Việc ngăn cấm ấy chấm dứt ở Đức đã lâu. Bao giờ thì nước Tàu sẽ không còn sự cấm cản ấy, hay sẽ không bao giờ xảy ra cả. Một đất nước mà dân chúng có tinh thần như vậy thì giặc giả không bao giờ dứt cũng không có gì lạ. Nếu nói tới Thống Nhất thì nước Tàu không bao giờ Thống Nhất trong Tự Do, Dân Chủ mà chỉ là thống nhất dưới bạo lực. Hết bạo lực, nước Tàu sẽ tan rã như ổ bánh mì gặp trận mưa rào.

- Ông nội nói câu này làm cháu nhớ một câu trong “Nhật ký một người điên” của Lỗ Tấn, ông nội từng nói cho cháu nghe.

- Câu gì?

- Câu nói về tập quán vô thức.

- Cháu nói đi.

- Câu đó là *“Hay là vốn đã quen đi như thế từ lâu rồi, không cho là chuyện trái nữa chẳng? Hay là táng tận lương tâm rồi, biết mà cứ làm chẳng?”*

- Ông nội nhớ rồi. Đây là phê phán cái tập tục ăn thịt người của người Tàu. Lỗ Tấn bảo người dân của ông: *“Các người nên hỏi cải ngay đi, từ tâm lòng chân thành mà hỏi cải đi! Các người phải biết rằng rồi đây không có thể để cho những người ăn thịt người...”*

- Cháu muốn hỏi. Có phải khởi thủy nền văn minh của nhân loại là “Văn Minh ăn thịt người”?

- Khởi thủy nền văn minh nhân loại cũng như Tàu là “*Văn minh ăn thịt người*”. (Ông nội nói): Này nhé. Darwin nói rằng ăn thịt người là mức độ thấp nhất của sự tiến hóa. Khi nhân loại đã tiến hóa thì không còn ăn thịt người nữa. Lỗ Tấn tán dương tư tưởng đó của Darwin, và dùng tư tưởng đó để nhận xét về nước Tàu, lịch sử đó cũng bắt đầu bằng ba chữ “ăn thịt người”, dưới những danh từ Nhân Nghĩa, Đạo Đức của Khổng Tử. Cái giả trá của xã hội Tàu bị Lỗ Tấn tố giác bằng học thuyết Darwin. Đã văn minh thì không còn ăn thịt người, nhưng từ xưa cho tới nay, xã hội Tàu vẫn còn “ăn thịt người” dài dài.

- Bây giờ người Tàu cũng còn ăn thịt người sao ông nội?

- Khi còn ở trong trại “cải tạo”, một ông đại đức nói với ông nội. Sau khi chiếm miền Nam xong, Lê Duẩn cho người đem biếu một lão hòa thượng ở Phú Yên một miếng cao. Hòa thượng biếu đem chôn. Ông đại đức giải thích: “Cao ấy làm bằng thai nhi”.

- Cháu thấy có vẻ như ông nội khoái Lỗ Tấn.

- Nếu được thế cũng vui thôi. Một là vì ông nội thích nói thẳng, nói thật, dù có mất lòng. Không nói thì thôi, mà đã nói thì nói thẳng. Ông nội còn nhớ một kỷ niệm làm ông nội lo hết mấy ngày. Ông hiệu trưởng trường ông nội dạy, cũng là giám đốc học chánh, mới mua cho giáo giới một miếng đất đẹp, để xây trụ sở. Bây giờ, ông bộ trưởng giáo dục Nguyễn Quang Trình đến Huế, ông giám đốc muốn mời ông bộ trưởng tới để khoe miếng đất, nhưng lại muốn mời ông bộ trưởng đi ngã sau, vì miếng đất nằm phía sau ngôi trường. Khi họp về việc đón ông bộ trưởng tới, ông nội buột miệng nói: “Sao lại đi ngã sau. Mời thì mời vô cửa trước cho đàng hoàng.” Nghe nói thế, ông giám đốc trừng mắt nhìn ông nội. Ông nội hơi ngán. Nhưng sau đó, lại đón ông bộ trưởng đi ngã trước. Mới đây, ông nội lại viết một bài trong đó có đoạn: Nghĩa là...

- ... chung quanh ông Thiệu, kể cả ông Thiệu, tay chân ông Thiệu đều là CIA. Ông Thiệu biết họ là CIA, chấp nhận họ là CIA. Qua đó, ông Thiệu không có gì giấu người Mỹ cả để Mỹ nghi ngờ, âm mưu hay chủ trương giết ông Thiệu, để ông Thiệu chết thảm như anh em

ông Diêm. Ông Thiệu... khôn, quá khôn, tinh ranh, ranh mãnh... Cá tính của người Việt Nam đây. Đó là nói theo nhân xét của các nhà sử học Tây phương như Marcel Arousseau hoặc Henry Maspero. Ông Thiệu khôn vô cùng. Những tay CIA đó là ai cháu biết không? Là bạn đồng đội, là tay sai, là người tin cậy, là cháu ông Thiệu. Ông biết rõ những người đó trung thành với Mỹ nhưng không trung thành với ông Thiệu bao giờ. - cũng giống như ông Thiệu không trung với anh em ông Diêm - . Quyền lợi là trên hết cháu à. Trong nhiều lần họp “Hội Đồng An Ninh Quốc Gia”, có mặt ông H. Đ. Nh., ông Thiệu nói: “Ông Nh. coi bên phía người Mỹ có ý kiến gì?” Ông nội cũng ngại, nói thẳng... mất lòng. Nhưng rồi không bị chửi mà ông Lê Xuân Nhuận, bạn thơ của ông anh cả của ông nội lại khen: “Tôi đã xem rồi. Anh viết đúng Sự Thật, anh rất cương-trực. Xin chúc mọi sự lành.” Hồi xưa, không biết cong lưng xuống, gạo đâu mà đổ vô nồi cho con ăn, nên phải chịu nhục. Nay thì con cháu lớn cả rồi, ông nội cũng đã già, có chi ràng buộc mà phải ngán ai...

- Theo cháu tìm hiểu, sau khi mở cửa ra với Tây phương, cái hố sâu giàu nghèo của người Tàu càng ngày càng sâu hơn.

- Đó là mâu thuẫn muôn đời của người Tàu. Nghèo là hiện tượng xảy ra trên nhiều vùng địa cầu. Tàu thì khác. Giàu nghèo là hai thái cực đối nghịch đến cùng cực. Nó có nghĩa là người giàu thì quá giàu, “nứt đố đổ vách”; người nghèo thì quá nghèo, nghèo mặt rệp, nghèo rớt mòng tơi. Ông nội có quen vài gia đình người Tàu ở Chợ Lớn. Lúc ấy, trước 1975, họ làm ăn đã khá giả, nhưng đến bữa ăn, dù đầy đủ thịt cá, cơm trắng, canh ngọt như thế nào, khi ăn xong, mỗi người cũng ăn một chén cháo trắng to nhỏ tùy người.

- Tại sao ăn cháo trắng?

- Một ông Tàu già giải thích với ông nội: “Phải ăn chén cháo để nhớ lúc hàn vi, không đủ gạo, phải nấu cháo để mỗi người được một tô”. Đó là một sự giáo dục đấy, nhắc nhở người ta đừng bao giờ quên lúc nghèo khổ. Dĩ nhiên, việc ấy có nhiều ý nghĩa hay, khỏi nhắc lại dông dài. Nhưng thực ra, bọn trẻ Tàu ở Chợ Lớn, có ăn chén cháo, thì việc ấy chúng coi như một thói quen, một cá tục mà chúng không hiểu ý nghĩa gì cả.

- Vấn đề không phải là nghèo. Chính yếu là mâu thuẫn giàu nghèo.

- Không như ở nước ta, chế độ cũ của ta là Chế Độ Quân Chủ. Có khi người ta gọi là Quân Chủ Chuyên Chế. Tàu mới đích thực là Chế Độ Phong Kiến (Phong trào kiến địa). Chế độ này tạo ra các lãnh chúa, các lãnh địa. Từ đó, người thì có nhiều ruộng, người thì không có miếng đất cắm dùi. Kinh tế chính của Tàu là nông nghiệp, dân đông đất ít, sự phân chia đất ruộng không đồng đều tạo nên hoàn cảnh người quá giàu vì có nhiều ruộng, người quá nghèo vì không có ruộng, phải làm tá điền, bị người giàu bóc lột. Sự phân chia lợi ích như thế làm cho kinh tế không phát triển được. Trong tình cảnh như thế, nước Tàu làm sao tránh bất công, tránh mâu thuẫn, và dĩ nhiên là phải loạn lạc.

- Người ta thường nói, người Việt Nam hiền hòa, người Tàu hiền hòa, hoặc người Á hiền hơn người Tây, điều đó có đúng không? Ông nội?

- Cũng tương đối thôi! Tùy cá nhân. Ví dụ khi Lincoln nói: “*Khi một viên đạn bắn ra, dù từ phía nào, cũng trúng trái tim người Mẹ*” thì ông ta hiền hay không hiền? Dân tộc đó, không hòa hợp rồi cũng hòa hợp. Câu nói này, từ “Cha già dân tộc” nói ra, có trọng lượng ít nhiều. Ở Việt Nam, “giải phóng” miền Nam xong, trước đoạt tài sản của người miền Nam tới tận cái “xì líp”, vậy mà cứ ra rả “chiến thắng vinh quang”, “đăng quang vinh...” thì “hiền” ở chỗ nào, “hòa hợp” ở chỗ nào?

- Cháu nghĩ hồi xưa, vài nhà sử học Tây phương nhận xét về người Việt Nam không sai.

- Họ nói sao?

- Họ bảo người Việt Nam hiền.

- Điều đó đúng chớ sao?

- Thế tại sao ông nội nói người Việt Nam không hiền?

- Kinh nghiệm sống của ông nội đây cháu ạ. Hồi nhỏ, ông nội về sống ở thôn quê hai lần. Lần thứ nhất, khoảng đầu thập niên 1940, khi ấy máy bay Mỹ thường oanh tạc quân Nhật ở Việt Nam, nên cha mẹ ông nội cho các con về quê lánh nạn. Người nhà quê hồi đó tốt lắm. Họ lùi xuống ở nhà dưới, nhường nhà trên cho mình, giúp đỡ mình hết lòng. Vậy mà mấy năm sau, sau khi Việt Minh nắm chính quyền, họ tuyên truyền làm thế nào khiến dân quê ghét người thành phố, cho rằng người thành phố là phản động, theo Tây. Cộng Sản chia rẽ dân tộc, để dễ cai trị. Thành ra, người Việt Nam đâu còn hiền, nhất là người dân quê.

- Nhưng cháu nghĩ, đồng đều thì thôi, còn như kẻ giàu người nghèo thì lộn xộn chứ?- Dĩ nhiên, bên Tàu, hồi còn Mao, ai cũng nghèo như nhau, mâu thuẫn không nhiều. Còn như bây giờ, mở cửa đồ mới, lung tung cả lên, ai có thể lực, trúng phe, trúng đảng, ai gặp cơ hội, ai khéo tay, khéo mồm mép... thì giàu có, giàu nhanh, giàu phát. Không mấy ai biết rằng “*cửa làm ra để trên gác, cửa cờ bạc để ngoài sân, cửa phù vân để ngoài ngõ.*”

- Tàu cũng giống như Việt Nam? Ông nội.

- Sau một thời Cộng Sản độc tài dìm người dân xuống tận bùn đen, góc đầu lên được, cũng khó nói tới lương tâm. “*Lương tâm đem chặt ra hầm, chồng chan vợ húp, khen thơm là ngon.*”

- Hậu Cộng Sản, hậu độc tài, Tàu hay ta, giống nhau cả ông nội nhỉ?

- Con người mà. Chử người này, không thể viết hoa được.

- Cũng từ đó, người Tàu muốn phục hận người Tây phương?

- Trước hết mình phải nói tới cái “ác” của người Tây phương. Cái “ác” của bọn xâm lăng, thực dân, đế quốc... nhưng mà để ngày mai. Ông nội mệt lắm rồi.

- Vâng, mai ông nội nghe... Cháu chờ...

hoànglonghải